

[Alfred Jensen.]

motiveringen, som angår reparationer, forekommer mig at være meget søgt. Hvis det drejer sig om gamle boliger, ved enhver, at opførelsesomkostningerne for længst er betalt af lejerne, og hvis der ikke havde været spekuleret i disse ejendomme, havde der ikke været noget problem med vedligeholdelsen af dem, hverken indvendig eller udvendig.

Det har været på tale, at udlejerne skulle have ret til denne gevinst. Ja, juridisk har de vel ret til at indkassere de penge, som lejerne betaler i afdrag på opførelsesomkostningerne og den gæld, ejendommen er behæftet med, men har de også moralsk ret dertil? Er det moralsk rigtigt, at boliger er et spekulationsobjekt? Man taler så ofte om almenvellet og familiepolitik. Ja men kræver almenvellet da ikke, at denne sjakren med den gamle boligmasse bringes til ophør? Kræver det ikke, at man indtager en anden stilling til disse problemer, end man hidtil har gjort? Det forekommer mig, at der ikke er noget som helst hold i talen om, at lejen i den gamle boligmasse skal forhøjes, for at ejendommene kan blive vedligeholdt.

Vi har gang på gang læst om uhyrligheder i retning af spekulation. For et års tid siden kom en ejendom i den gamle bydel i København i søgelyset, fordi man efterhånden havde fået tinglyst så megen gæld på den og havde prioriteter til så store renter, at det ikke var muligt at klare udgifterne med den husleje, der forelå. Denne ejendom — jeg ved ikke, hvornår den er bygget — har formentlig i 1895 haft en værdi på ca. 60 000 kr. i henhold til den husleje, der betaltes, men den er nu efter at have givet penge til ejerne i mere end 60 år behæftet med mere end 235 000 kroners gæld. Det er da klart, at her kan der ikke være nogen som helst begrundelse for at forhøje huslejen.

Det er også karakteristisk, at man i en af de største svindelsager, vi har haft, Glindemannaffæren, erklærer, at krakket ikke ville være kommet, såfremt man havde forhøjet huslejen på et tidligere tidspunkt; det var netop udskyldelsen af denne forhøjelse, der var skyld i, at spekulationerne ikke lykkedes.

Skal dette spil have lov til at fortsætte, eller skal det standses? Skal dansen om

guldkalven have lov til at fortsætte med forstærket orkester? Det er jo det, de ærede medlemmer, der taler om husleje-forhøjelse, faktisk går ind for. Men det, der er brug for her, er ikke, at man giver efter over for de krav, der kommer fra spekulanter; det må tværtimod være, at man træffer foranstaltninger mod spekulationen, og når spekulationen går så vidt, som den gør, forekommer det os, at det ville være mere rimeligt, om man fik fastslået, at ny prioritering af gamle ejendomme ikke kan tillades, uden at staten giver sit tilsagn dertil. Så havde man en mulighed for at bremse spekulation af den art, der er foregået.

I øvrigt bør det, lejerne betaler som afdrag på ejendommene, ikke gå i spekulanternes lommer, men til det offentlige. Der er forskellige forslag fremme om, hvordan det i praksis skal løses. Jeg skal ikke i enkeltheder komme ind herpå, men bare slå fast, at det, vi nu står over for, fordrer, at man gennemfører sådanne foranstaltninger, at der ikke bliver spekulationsmuligheder med hensyn til de gamle ejendomme, at det offentlige får de prioriteter, som konjunkturerne giver mulighed for at behæfte ejendommene med, således at det bliver det offentlige og lejerne, der bliver sikret, og ikke spekulanterne.

Jeg har med interesse set, at regeringen har imødekommet de ønsker, der har været fremsat af en del lejere her i hovedstaden, om at få mulighed for på andelsbasis at overtage de boliger, de anvender. Det forekommer mig, at det er et rigtigt og et godt initiativ, men det rejser spørgsmålet, om ikke det offentlige burde have forkøbsret til alle gamle ejendomme. Hvorfor skal der være så stor en forskel i behandlingen af landbrugsejendomme og udlejningsejendomme, der benyttes til udplyndring af lejerne? Når staten har forkøbsret til jorden for at kunne sikre en bedre anvendelse af den, og vel også for at sikre det arbejdende landbrug bedre kår, var det så ikke rimeligt, om man anlagde de samme principper i lovgivningen ved behandlingen af de gamle boliger? Det forekommer os, at det er den vej, man må gå. Kort sagt mener vi, at man i stedet for at give efter for spekulanternes krav og ønsker bør gå over til at bremse spekulationen og gennemføre en nationalisering af den gamle boligmasse.